

MTÜ Õigeusu Hariduse Ühing Ülestõusmine

Narva Õigeusu Gümnaasium

**GÜMNAASIUMI VALIKAINED
„SISSEJUHATUS LITURGIKASSE” AINEKAVA**

Kinnitatud 29.10.2025
MTÜ Õigeusu Hariduse Ühing Ülestõusmine
käskkirjaga nr 2025/2026-4

Narva 2025

Sissejuhatus liturgikasse

1 kursus, 35 tundi (1 tund nädalas)

1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Kursus „Sissejuhatus liturgikasse“ on suunatud õpilastele tervikliku arusaama kujundamisele liturgikast kui teoloogilisest distsipliinist ning kui Kiriku elavast traditsioonist.

2. Õpitulemused

Kursuse lõpus õpilane:

- selgitab, mis on liturgika kui teadus ja kui elav traditsioon;
- kirjeldab kristliku jumalateenistuse arengu peamisi etappe;
- eristab kirikuaasta, nädalase ja ööpäevase jumalateenistusliku ringi struktuuri;
- nimetab ja iseloomustab peamisi jumalateenistusi ning nende osi;
- mõistab Õigeusu Kiriku jumalateenistusliku elu struktuuri ja tähendust;
- mõistab kirikuruumi, liturgiliste esemete, rüüde ja muusika sümboolset tähendust;
- teadvustab liturgia seost inimese vaimse, kultuurilise ja ühiskondliku eluga;
- kasutab liturgilist terminoloogiat suulises ja kirjalikus eneseväljenduses;
- seostab liturgilist elu isikliku ja kogukondliku vaimse kogemusega;
- analüüsib ja hindab oma õpiedukust.

3. Õppesisu

1. Sissejuhatus liturgikasse
 - liturgika kui teoloogiline distsipliin;
 - liturgika kui Kiriku elav traditsioon;
 - liturgia mõiste.
2. Liturgilise elu alused
 - jumalateenistused apostlikul ja varakristlikul ajajärgul;
 - liturgilise traditsiooni areng.
3. Kirikukalender ja liturgiline aeg
 - kirikuaasta, selle struktuur ja loogika;
 - pühad ja paastud;
 - liturgilise aja vaimne tähendus.
4. Kirik ja selle sümboolika
 - õigeusu kiriku arhitektuur;

- kirikuruumi sümboolne tähendus;
 - kirikuga tutvumine virtuaalselt ja vahetu kogemuse kaudu.
5. Kirikuriistad ja liturgilised esemed
 - peamised esemed ja nende kasutus;
 - vaimne ja sümboolne tõlgendus.
 6. Jumalateenistuslikud ringid
 - aastaring, nädalaring ja ööpäevaring;
 - suured pühad ja paastud;
 - nädalane jumalateenistuslik kord.
 7. Erilised jumalateenistused
 - sakramendid ja talitused;
 - inimese eluringiga seotud jumalateenistused.
 8. Jumalateenistuste tüübid
 - igapäevased teenistused;
 - koguöine teenistus (vigiilia);
 - Jumalik liturgia.
 9. Koguöine teenistus (vigiilia)
 - struktuur ja tähendus;
 - koht kiriklikus traditsioonis.
 10. Jumalik liturgia
 - üldine ülesehitus;
 - usuõppijate liturgia;
 - usklige liturgia.
 11. Liturgilised rüüd ja vaimulike teenimine
 - diakon, preester ja piiskop;
 - rüüde sümboolika.
 12. Kirikulaul ja liturgiline keel
 - muusika roll jumalateenistuses;
 - liturgilised keeled ja nende esteetika.
 13. Liturgika tänapäeva maailmas
 - isiklik ja koguduslik liturgiline kogemus;
 - liturgia tähendus tänapäeval.

4. Läbivad teemad

Läbiv teema	Rakendamine kursuses
Elukestev õpe ja karjääri kujundamine	Eneserefleksioon, isikliku kogemuse analüüs
Kultuuriline identiteet	Kristliku ja kultuuripärandi tundmaõppimine
Väärtused ja kõlblus	Vaimsete ja moraalsete väärtuste mõtestamine
Tervis ja ohutus	Paastu, elurütmi ja vaimse tasakaalu käsitlemine
Tehnoloogia ja innovatsioon	Videomaterjalide ja virtuaalsete ekskursioonide kasutamine
Teabekeskkond	Tekstide, visuaalsete ja digitaalsete allikatega töötamine

5. Lõiming

Kursus „Sissejuhatus liturgikasse“ on tihedalt seotud õppeainetega usundiõpetus, ajalugu, kunst, muusika, ühiskonnaõpetus ja keeled.

Kursus toetab:

- suhtluspädevuse arengut (suulised arutelud, ettekanded);
- kultuuri- ja väärtuspädevust;
- tekstide ja sümbolite analüüsi oskust;
- lõimitud aine- ja keeleõpet (LAK-õpet), sh terminoloogia kasutamist eesti ja vene keeles.

Liturgikat käsitletakse kui integreerivat valdkonda, mis ühendab teoloogiat, kultuuri, ajalugu ja isiklikku kogemust.

6. Klassiväline tegevus

Soovitavad tegevusvormid:

- kirikute külastamine ja ekskursioonidel osalemine;
- kohtumised vaimulike ja koguduse liikmetega;
- osalemine temaatilistes projektides ja näitustel;
- loovtööd (plakatid, esseed, esitlused);
- osalemine kooli- ja koolidevahelistel kultuuriüritustel.

7. Õppekirjandus ja õppematerjalid

- liturgika õppe- ja metoodilised materjalid;
- Piibel (katkendid Apostlite tegude raamatust ja jumalateenistuslikest tekstidest);

- õigeusu jumalateenistuste videomaterjalid;
- digitaalsed õpperessursid ja virtuaalsed ekskursioonid;
- näitlikud õppematerjalid (skeemid, pildid, tabelid).